

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Departament Ubezpieczeń Społecznych

DUS-III.055.1.2023.WB

Warszawa, dnia 22 lutego 2023 r.

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Minister Rodziny i Polityki Społecznej, działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r., poz. 870) zawiadamia, że Pana petycja w sprawie wprowadzenia zmian uzależniających odprowadzanie składek emerytalnych od ilości transakcji finansowych, została rozpatrzona negatywnie.

Uzasadnienie

Pana petycja w sprawie wprowadzenia zmian w systemie podatkowym (przewidujących w jednym z wariantów scalenie systemu podatkowego z systemem poboru składek na ubezpieczenia społeczne) przekazana została przez Ministerstwo Finansów w dniu 28 listopada 2022 r.

Wnosi Pan m.in. aby „jedyną podstawą do opodatkowania był przepływ środków pieniężnych, środków finansowych pomiędzy różnymi podmiotami”, „opodatkowany byłby każdy przelew bankowy, jako domniemana transakcja finansowa” czy też by „opodatkowana byłaby każda wypłata z bankomatu”. Podkreślenia wymaga, że ww. postulaty pozostają poza zakresem właściwości Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

Odnosząc się natomiast do wniesionych przez Pana propozycji czy też postulatów by „składki emerytalne uzależnione byłyby od ilości transakcji finansowych. Im więcej obywatel by wydawał, tym więcej środków finansowych gromadziłby na swoim indywidualnym koncie emerytalnym” uznać należy za całkowicie niezasadne i pozostające w sprzeczności z celami dla jakich powołany został i nadal funkcjonuje w Polsce, system zabezpieczenia społecznego. Celem systemu ubezpieczeń jest zapewnienie optymalnego poziomu materialnego świadczeniobiorcom przez cały dalszy okres trwania życia. Właściwe rozwiązanie tego problemu wymaga zrozumienia celów i parametrów służących do ustalenia optymalnej wartości świadczeń.

Jednym z podstawowych założeń przeprowadzonej w 1999 r. reformy systemu emerytalnego, było przywrócenie systemowi charakteru ubezpieczeniowego. Celem systemu emerytalnego jest zapewnienie dochodów osobom, które nie są już zdolne, z racji osiągniętego wieku, do utrzymania się z pracy zarobkowej. Niezależnie od systemu finansowania świadczeń emerytury są wyrazem solidarności międzypokoleniowej. Osoby niezdolne do osiągnięcia własnych dochodów z racji wieku pozostają na utrzymaniu osób, które pracują. Innymi słowy pokolenie pracujących utrzymuje pokolenie osób starszych. Emerytura nie powinna być więc formą wynagradzania za osiągnięcie określonego wieku emerytalnego ani ekwiwalentem za warunki pracy czy formą nagrody za osiągnięcia, lecz

świadczeniem przyznawanym w momencie osiągnięcia wieku uniemożliwiającego utrzymanie się z dochodów z własnej pracy. Wysokość przyszłych emerytur została uzależniona od kwot składek ubezpieczeniowych opłacanych w okresie całej aktywności zawodowej ubezpieczonych, jak również od czasu, przez który składki były opłacane. Zgodnie z tym założeniem, przyjęta formuła emerytalna ma zachęcać do przedłużania aktywności zawodowej. Uważa się, że indywidualne decyzje o zaprzestaniu pracy i przejściu na emeryturę zależą w znacznej mierze od zachęt finansowych wbudowanych w system emerytalny. Wysokość emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zależy z jednej strony od zaewidencjonowanego kapitału na indywidualnym koncie ubezpieczonego w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, a z drugiej strony uzależniona jest od dalszego przewidywanego trwania życia. Kapitał rośnie wraz z kolejnymi wpłacanymi składkami – czyli im dłużej się pracuje tym kapitał jest większy. W im późniejszym wieku przejdziemy na emeryturę, tym dalsza długość życia będzie niższa, a świadczenie emerytalne wyliczone na podstawie formuły naliczania świadczenia – wyższe. Ubezpieczeni są tego świadomi i będą z tego korzystać.

Ponadto respektowanie zasady równego traktowania ubezpieczonych płacących jednakową składkę na ubezpieczenie emerytalne (takie samo świadczenie za taką samą składkę) wymusiło dalsze ujednolicanie warunków nabywania uprawnień emerytalnych.

Odnosząc się do Pana postulatów należy wskazać, że kwestia obowiązku ubezpieczeń społecznych została uregulowana przepisami ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 1009, ze zm.).

Wysokości składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i chorobowe (dobrowolne) - wyrażone są w formie stopy procentowej i wynoszą:

- na ubezpieczenie emerytalne - 19,52% podstawy wymiaru,
- na ubezpieczenia rentowe - 8,00% podstawy wymiaru,
- na ubezpieczenie chorobowe - 2,45% podstawy wymiaru,
- na ubezpieczenie wypadkowe - stopa procentowa składki jest zróżnicowana,

Wysokość procentowa składek na ubezpieczenia społeczne jest zatem jednakowa dla wszystkich osób i grup osób podlegających tym ubezpieczeniom. Natomiast wysokość kwotowa składek uzależniona jest od wysokości podstawy wymiaru, którą w przypadku osób wykonujących szeroko rozumianą pracę najemną (pracownicy, zleceniobiorcy, nakładcy) – stanowi przychód osiągnięty przez te osoby z wykonywanej przez nie pracy zarobkowej.

W przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą podstawa wymiaru składek nie może być zaś niższa niż 60% przeciętnego prognozowanego wynagrodzenia lub 30% minimalnego wynagrodzenia w pierwszych dwóch latach jej prowadzenia (albo w razie korzystania z przychodowo/dochodowej formuły ustalania podstawy wymiaru, przy przychodzie rocznym nie większym niż 120 tys. zł) – bez względu na faktyczny przychód osiągnięty z tej działalności.

Rozwiązanie, przewidujące wymierzanie składek dla osób prowadzących pozarolniczą działalność od deklarowanej kwoty, nie niższej niż wskazana powyżej - stanowi o ryczałtowym systemie wymierzania tych składek. Wysokość kwotowa składek zmienia się natomiast wraz ze wzrostem przeciętnego lub minimalnego wynagrodzenia.

Wskazany wyżej sposób wymierzania składek pozwala na otrzymanie w przyszłości świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych nie niższych niż minimalne ustawowo gwarantowane. Powyższy system dla przedsiębiorców jest jednocześnie odzwierciedleniem obowiązywania 3 różnych form opodatkowania przychodów z działalności gospodarczej (zasady ogólne, ryczałt, karta podatkowa). Dokąd nie ma jednolitych zasad wymierzania przychodów z działalności gospodarczej, trudno jest mówić o wprowadzeniu innego niż

zryczałtowany sposób ustalania składek na ubezpieczenia społeczne, aczkolwiek osoby osiągające niewielkie przychody z działalności gospodarczej - od 2019 r. mogą korzystać z zasad ustalania składek opartych na wysokości przychodu, a od 2020 r. na wysokości dochodu z prowadzonej działalności.

Warto jednocześnie w tym miejscu przypomnieć, że w przypadku przedsiębiorców – opłacane przez nich składki na ubezpieczenia społeczne stanowią podatkowy koszt ich działalności i podlegają odliczeniu od zobowiązań podatkowych firmy. Natomiast w przypadku osób wykonujących wspomnianą wcześniej pracę najemną – składki emerytalno-rentowe w części finansowanej przez ubezpieczonych podlegają odliczeniu od ich przychodu w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, zmniejszając podstawę opodatkowania zarówno w bieżącym rozliczeniu miesięcznym, jak i finalnie w rozliczeniu rocznym (PIT 11 / PIT 37).

Zarządzany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych system ubezpieczeń społecznych ma na celu zagwarantowanie ubezpieczonym (w zamian za opłacone wcześniej składki) - świadczeń pieniężnych w razie niezdolności do pracy, zarówno krótkotrwałej (choroba i macierzyństwo czy rodzicielstwo), jak i długotrwałej oraz stałej (niepełnosprawność, podeszły wiek, czy śmierć żywiciela – reny rodzinne).

Składki pełnią zatem istotną rolę w zapewnieniu zabezpieczenia społecznego ubezpieczonych i ich rodzin, zarówno na bieżąco, jak i w przyszłości. Polski system ubezpieczeń społecznych jest jednocześnie systemem repartycyjnym gdzie składki wpływające na bieżąco do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej - „FUS”) są przeznaczane i służą wyłącznie finansowaniu świadczeń wypłacanych również na bieżąco przez FUS. Nie można zatem w żaden sposób porównywać systemu ubezpieczeń społecznych do systemu fiskalnego a składek zrównywać z podatkami, gdyż wymienione należności publiczno-prawne służą zupełnie innym celom i obszarom polityki państwa.

Z poważaniem
Eliza Wiśniewska
Zastępca Dyrektora
Departamentu Ubezpieczeń Społecznych
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

Załącznik: Klauzula dotycząca przetwarzania danych osobowych przez MRIPS.